

Milí čtenáři Setkávání,

tímto prosincovým číslem se uzavírá další, už dvanáctý ročník našeho časopisu. Končí tento ročník, a redakční rada už připravuje osnovu ročníku dalšího, zamýšlí se nad tím, které rubriky zachovat, čím časopis příští rok obohatit, které již nežijící osobnosti evangelického Brna připomenout, a naopak, se kterými z těch, kdo jsou stále mezi námi, udělat rozhovory, aby jejich životní zkušenosti a moudrost zůstaly zachovány. Kromě aktuálních informací o různých akcích, které proběhly nebo se připravují v našich sborech, chceme přiblížit opět historii a současné dění v některých sborech mimobrněnských. Věříme, že i příští rok budete nacházet v Setkávání informace podnětné i užitečné a že s naším časopisem prožijete pěkné chvíle.

Závěr roku je příležitostí k bilancování. Každý z nás asi letos zažil, ve větší či menší míře, radosti i bolesti, úspěchy i prohry, leckdo ztratil někoho blízkého, mnozí budou do příštího roku vstupovat nejen s nadějemi, ale i s obavami. Nikdo nevíme, čím budeme muset projít, jedině, čím si můžeme být jisti, je, že na to nebudeme sami, i když se na nás hrnou ze všech stran zprávy o různých katastrofách a chmurné předpovědi, jaké hrůzy na nás čekají.

Vzpomínám si, že jsme kdysi v nedělní škole dostávali malé brožurky s krátkými příběhy na nejrůznější témata (je to už hodně dávno, ale třeba si na to některý z mých vrstevníků také pamatuje). V jedné z nich jednotlivé měsíce roku soutěžily, který z nich je nejvýznamnější a proč jej lidé mají nejraději (dodnes si vzpomínám, že únor se obhajoval tím, že má méně dní a lidé tedy lépe vyjdou s penězi). Nakonec přišla řada na prosinec, a ten pravil, že s ním nemůže soutěžit žádný z předcházejících měsíců, protože se v něm narodil Spasitel. A to je vskutku vyvrcholení a nový začátek. Tuto radostnou zvěst bychom si neměli nechat přehlušit ani předvánočním běsněním, ani starostmi a obavami z toho, co nás čeká a jak v tom obstojíme. Nemusíme prožít „veselé Vánoce“, ale můžeme se potkat s radostí z narození Spasitele. Nakonec připomenu první řádky básně, kterou napsal Dietrich Bonhoeffer na konci roku 1944 v nacistickém vězení. Všichni ji známe, je i v dodatku k našemu zpěvníku, ale je to nejlepší přání pro konec roku a začátek roku příštího.

Moc předivná nás tiše obestírá,
a proto čekám příští uklidněn.
Bůh je dnes s námi, svědčí naše víra
a bude s námi každý nový den.
Ta divná dobrá moc svou sílu dá mi
a věrně povede mě každý krok.
Jí obklopen i dnes chci zůstat s vámi
a s vámi prožít tento nový rok.

Hana Dvořáková

Jako bederní pás...

V neděli 17. října dopoledne jsem se zúčastnila ekumenické bohoslužby, tentokrát v husitském kostele na Botanické ulici. Nevím, jestli ten kostel znáte, je hodně prostorný, přesto „praskal ve švech“, tolik nás přišlo. Setkali se věřící ze všech pěti církví, jejichž kostely a modlitebny se nacházejí na území Brno-střed: husité (farářky Květoslava Bezdičková a Eva Buttová), evangelíci (senior Jiří Gruber a synodní senior Joel Ruml), baptisté (kazatel Pavel Coufal), bratrští (senior Jan Asszonyi) a metodisté (farářka Jana Křížová). Za římskokatolickou církev přišel P. Václav Slouk od Jakuba.

Kázal synodní senior Joel Ruml na základě biblického textu z Jeremiáše 13,11. Pamatuji si oslovení Boží lidé! A z kázání: Bůh tě vyvolil a přimknul k sobě jako bederní pás, abys byl jeho lidem, jménem, chválou i okrasou. (I bederní pásy sloužily k určité identifikaci, ke kterému stavu kdo náleží, skrývaly nejen finance, ale např. i kalamář, a případným zdobením charakterizovaly svého majitele.) Jako v podobenství prorokův pás během dlouhé cesty (tisíc km k Eufratu) nemytý, též nevoní čistotou, a kdyby se tě Bůh proto vzdal, zakrátko bys zteřel a nebyl bys k ničemu, stejně jako odložený prorokův pás. Ale toto Bůh neudělal a neudělá. Volá k novému začátku. Pokání je návrat ke smyslu tvého bytí. Skrže oběť Ježíše Krista jsi znovu narozen, znovu si tě přimknul těsně k sobě, abys byl jeho lidem, jménem – vyznavačem, svědkem, chválou, tou jsi zejména, když trápení a bolesti života přijímáš s důvěrou z jeho ruky, okrasou jeho svatosti. Nikdy se tě nevzdá. Je tvou posilou. Je a bude ti blízko. Je s tebou spjat.

Liturgii církve husitské zpívali evangelík Jiří Gruber a farářka Církve československé husitské Eva Buttová. Liturgie byla proložena nejen společnými písněmi a vyznáním, ale i čtyřhlasým latinským zpěvem pěveckého sboru Cantate Domino: Kyrie, Gloria, Sanctus, Agnus Dei (Missa simplex, jejímž autorem je Rihards Dubra, luterán z Litvy).

Ke sv. Večeři Páně byli pozváni všichni, kdo věří v Pána Ježíše Krista jako svého Spasitele a Pána a přistupují k ní ve svých sborech. Vysluhování se dalo všemi formami (hostie do úst, do ruky, chléb, víno všem) a podávali faráři a kazatelé ze všech společenství. Stáli jsme vedle sebe ve dvou velikánských kruzích kolem celého kostela. Mezitím bylo vysluhováno i zpěvákům a lidem na horních galeriích. Přítomnost Pána byla zřejmá. Duch svatý byl zřetelně při díle.

Napadlo mě, že bych o tom měla napsat aspoň několika svým přátelům.

Závěrečný pozdrav P. Slouka byl bolestně reálný a vstřícný současně. Zatím není možné, aby se katolík účastnil a podílel na vysluhování VP v reformačních církvích. Přesto se jich rád účastní jako posluchač a modlitebník.

Před vysláním, rozloučením a požehnáním zaznělo ještě zpívané irské požehnání: *Ved' vás Bůh dál svou cestou! Necht' vám vane vítr příznivý, slunce zář ať vás provází a vláha z nebe osvěží. A než se sejdem zas, a než se sejdem zas, kéž Pán dobrou mocí svou chrání vás. Amen*

Ester Marková

VÍRA A TRADICE

Advent

Období příprav na Vánoce známe už od konce 4. století, ustálilo se až na přelomu 6. a 7. století, ale i později mělo různou délku a zvyky, snad kromě základního postního charakteru.

Už v předkřesťanské době měly velké svátky, zvláště v období zimního slunovratu (Saturnalie) mnoho společného se světlem, panenskou čistotou a sluncem. Proto se ani nedivíme, že se ve Starém zákoně i v Novém zákoně objevuje přirovnání Mesiáše ke světlu, třeba: „...*dal jsem tě za světlo pronárodům*“ (Iz 49,6). Nebo v Matoušově evangeliu čteme: „...*lid bydlící v temnotách uvidí veliké světlo*“ (Mt 4,16). A v Janově evangeliu Pán Ježíš o sobě říká: „*Já jsem světlo světa*“ (J 8,12). Dříve byli lidé asi vnímavější než dnes.

Předvánoční doba se nazývá doba adventní. Latinské slovo adventus je česky příchod, snad lépe očekávání příchodu (Spasitele). Tato doba se ustálila na čtyřech adventních nedělích. I když Vánoce mají pevné datum, adventní doba může začínat od neděle 27. listopadu do 3. prosince. Touto nedělí začíná církevní rok. A pak následuje druhá, třetí a čtvrtá neděle adventní. Celá přípravná doba trvá 22 až 28 dnů, kdy se chystáme na oslavu narození Páně a

současně očekáváme i jeho ohlášený druhý příchod. Jen jeden biblický citát z L 21,27: „A tehdy uží Syna člověka přicházet v oblaku s mocí a velikou slávou... neboť vaše vykoupení je blízko“. Adventní doba je opředena pavučinou mnoha zvyků, pověstí a symbolů katolických i evangelických od starých dob až do současnosti. Vlastní zvěst je tam někdy hluboko zasunuta. Dnes si můžeme některé perličky nebo kaménky adventní mozaiky aspoň naznačit.

Adventní věnec jsme dříve vídali jen v katolickém prostředí, teď je to už jinak. Tento zvyk pochází z evangelického sirotčince v Hamburku z roku 1838, kde Johann Heinrich Wichern připevnil nad vrata původně dřevěný věnec a každý den až do vánoc přidával jednu zapálenou svíci. Pod ním byla pokladnička, kam lidé mohli dávat dary pro chudé děti. Pravděpodobně jej inspiroval židovský, postupně rozsvěcovaný osmiramenný (i devítiramenný) chanukový svícen... Adventní věnec, samozřejmě v jiné podobě, se rychle rozšířil do řady zemí, zvláště zásluhou německé evangelické mládeže. Je zhotoven z živého jehličnanu a má symbolizovat věčný život. Postupně se na něm zapalují o adventních nedělích čtyři, nejčastěji fialové svíce a zvětšování světla má ukazovat blížící se oslavu narození Spasitele. Už barva ukazuje na postní charakter doby, ale nám se dnes zdá, že jde spíše o období

intenzivního shánění luxusních vánočních dárků, kdo na ně nemá, má prostě smůlu. Ještě jednu drobnost, která se většinou neví. Dodnes je někde svíce třetí adventní neděle růžová, dle latinského názvu neděle Gaudate (Radujte se - Fp 4,4), tehdy se uvolňoval půst, podobně jako u čtvrté neděle postní.

Ještě mnohem mladším zvykem jsou dnes hojně prodávané adventní kalendáře, které odkrývají dětem pamlsky až do začátku Vánoc.

V předvánoční době slyšíme slovo *roráty* (roro – rosit). Jsou to časné ranní mše ke cti a chvále Ježíšovy matky, začínající slovy z Iz 45,8: „*Rosu dejte nebesa shůry... ať vzejde spasení*“ (jinde: vydej nám Spasitele). V mnohých našich sborech i ve sborech ČČSH se konají adventní pobožnosti, přenesené z jitra na večer. Ve sboru, kde jsem působil, se v adventu konaly tyto pobožnosti, o něž byl velký zájem, dvakrát do týdne, zval jsem ekumenické hosty i kazatele adventistů sedmého dne i s pěveckým sborem, vždyť pro ně je očekávání příchodu Pána stěžejní.

Známe i další lidové zvyky a pověry adventní doby, např. 4. prosince na Barboru, kdy dodnes mnohé ženy řezou větvičky z třešně nebo višně, tak zvané barborky, aby jim vykvetly na Štědrý den. Už téměř nikdo neví, že to mělo ukázat na Mariinu panenskou čistotu.

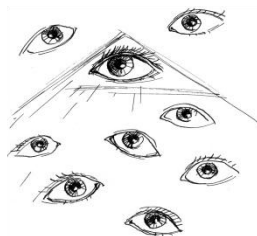
Dva dny nato je svátek štědrého biskupa Mikuláše z Myry ze 4. století, který měl svými dary zachránit také tři dcery zadluženého otce, aby nemusely jít do nevěstince. Když v minulé éře nechala učitelka malovat Mikuláše, anděla a čerta, což je český lidový zvyk, se zlou se potázala. Mikuláš se rozšířil do mnoha zemí, někde komolili jeho jméno na Claus, Santa Klaus, a např. v USA vystupuje jako hlavní postava Vánoc. Dnešní podobu tohoto červeného mužíčka známe všichni, méně už víme, že pochází z reklamy na Coca-Colu. Dobře si ještě pamatujeme, jak nám byl vnucován děda Mráz, obojí je nevhodný zásah do naší české kultury, stejně jako současně na školách organizovaný (nevím, zda centrálně) Halloween.

Dochovaly se různé zvyky na den umučení Lucie 13. prosince 304. Připomenu jen Švédsko, kde je to jeden z největších svátků. Lucii má ztělesňovat bílé oděná dívka s rozpuštěnými vlasy, s věncem na hlavě s rozžatými svíčkami, světlo, které mělo ozářit cestu přicházejícímu Spasiteli. Mělo to být v den zimního slunovratu, a bylo tomu tak, ale dle starého juliánského kalendáře.

V adventní době jsou na náměstích zdobeny a rozsvěcovány vánoční stromy, mají připomínat strom života dle Gn 3. kapitoly. My známe dojemný příběh spisovatele Rudolfa Těsnohlídka, který našel jednou o Vánocích opuštěné dítě, a od té doby máme vánoční stromy republiky s pokladničkou pro nemajetné děti a pro ty, o které nemají jejich blízcí zájem.

Jiří Novák

Poslední soud jako procházka galerií obrazů - Mt 25,31-46

Jednou mi někdo říkal, jak si on sám představuje svůj poslední soud. Jako procházku síní s portréty. Portréty lidí, kterým ublížil, ve chvíli, kdy jim ublížil, s popiskem, co jim udělal, kdy to udělal a jaké to mělo pro ty lidi následky... opravdu náročná procházka pravdy.

Možná by se jeho představa dala použít i pro ilustraci tohoto textu. Představte si síň, kde stojí na malířských stojanech portréty lidí, se kterými jsme kdy měli co do činění. Portréty jsou chráněny před prachem celofánem, jsou pod touhle ochrannou vrstvou jen špatně vidět.... a v jednu chvíli někdo ten celofán strhne. Všichni zúčastnění zůstanou před odhalenými portréty stát jako opaření. Kromě nemocných a vězňů je na obraze - Kristus. Cokoliv jste učinili...mně jste učinili. Ale jak? Jak měli učinit? Nikdo z těch, kdo stojí před obrazy, s Kristem osobně neměl co do činění. Nikdo ho neviděl osobně - až u posledního soudu. A všichni jsou v šoku. Jedni říkají: „Nepamatujeme si, že bychom ti nedali napít, vždyť jsme se nikdy nesetkali. My bychom ti přece rádi natočili vodu z kohoutku, když jsi měl žízeň, ale už 2 000 let se po této zemi neprocházíš, tak jak jsme ti měli dát napít?!” Druzí: „Nepamatujeme si, že bychom ti dali napít, vždyť jsme se nikdy nesetkali. O vodu není u nás nouze, ale už 2 000 let se po této zemi neprocházíš, tak jak a kdy že jsme ti dali napít?” A odpověď: „Co jste (ne)učinili... mně jste (ne)učinili.” Jak jste si všimli, v podobenství o posledním soudu nejde o ty vězně, nemocné, žíznící - jde o ty, kdo jsou souzeni a na ty odhalené portréty se dívají. Jsou souzeni podle svých činů, podle plodů své domnělé víry či intelektuálních postojů. Proto v dalších úvahách zůstanou ti žíznící, vězni, nemocní, pro tentokrát stranou.

Co mám dělat já jako ta, na kterou také čeká její vlastní galerie portrétů? Na první pohled to vypadá jasně - za každým okem, které na mě vznáší nějaký nárok, je Kristus; a nevyhovět bude mít následky především pro mě, na posledním soudu. A teď v praxi: až zase přijde ten pobožný žebrající zloděj, co se při spatření farářky křížuje a mumlá něco pod vousy, mám mu dát naši Fabii, která ho evidentně zajímá, jen proto, že jeho požadavek je zároveň i požadavkem Kristovým a Kristu bych Fabii dala, tak proč ji nedat pobožnému zlodějíčkovi, navíc, když mám před očima text z Mt 25 a „Cokoliv jste učinili?” Tak jednoduché to zase není. Velmi rychle by se ten žebřák mohl ocitnout v mé galerii portrétů jako ten, komu jsem neučinila - prostě ode mě nedostal lekci, kterou potřeboval. Cokoliv jste učili, mně jste učinili... a cokoliv jste neučinili, mně jste neučinili - a co z toho bude ku prospěchu mně jako autorce činu? Bezhlavě dávat je jednoduché, bezhlavě nedávat je jednoduché, ale co je prospěšné pro mě? Je prospěšné chodit za nemocnými, za vězni, ale

je také důležité vědět, že sklánět se k nim pouze proto, abych na nich nasyslila nějaký dobrý skutek pro svoji lepší galerii obrazů a následnou skvělou věčnost v království Božím, to není navštívení, ale ponižování. Cokoliv jste učinili... mně jste učinili. Co z mého jednání bude prospěšné pro mě na posledním soudu? Podle čeho se orientovat ještě před posledním soudem, v situaci, kdy se má galerie stále ještě buduje?

Ano, galerie se stále ještě buduje! Podobenství je vyprávěno ještě před posledním soudem. Ještě před ním, nikoliv potom. Tedy v době, kdy máme ještě čas hledat v Písmu, co dělá naše jednání dobrým v Božích očích. Ještě je čas na reflexi, jaká je má víra a jak to vypadá, když má víra dojde z mozku k rukám. Svědčí naše skutky o naší víře? Opravdu? Ještě je čas prosit o moudrost rozlišování, kdy je potřeba co udělat, ještě je čas prosit, abychom se dali vést Duchem v našem rozhodování. Ještě je čas. Pánu Bohu díky.

Žebrák dostal místo Fabie chleba s máslem a sýrem v krásném ubrousku. Zahodil balíček hned u fary do křoví. Navzdory tvrzení, jak veliký má hlad, se ani nenamáhal chleba rozbalit. Dostal šanci. Snad ji využije. A já uvidím, jestli ho ve své galerii obrazů potkám jako toho, v kom jsem Krista rozpoznala, nebo jako toho, v kom jsem Krista minula.

MODLITBA

Podej nám, náš Otče, z nebes svoji ruku a ved' nás, jako vedou rodiče malé děti. Otevirej nám oči, abychom viděli to, co chceš, abychom viděli. Daruj nám srdce naslouchající, abychom se Tě nepustili, byli s Tebou a dali se vést tam, kam nás chceš vést. Amen.

Autorkou pobožnosti je **Kateřina Frühbauerová**, narozená roku 1980, bývalá porodní bába a současná farářka ČCE ve Velké Lhotě u Dačic.

ČTYŘIKRÁT Z BRNA

Křesťanská služba

Brno I - Náš odbor křesťanské služby se schází jedenkrát za měsíc: Sedm sester a dva bratři. Na schůzce se vzájemně informujeme o tom, co je potřeba udělat, kde a komu pomoci. Zaměřujeme se na návštěvy bratří a sester z našeho sboru, kteří jsou nemocní, staří, opuštění. Chodíme k nim domů, navštěvujeme je v domovech pro seniory nebo v nemocnicích. Snažíme se navštěvovat naše členy při příležitosti jejich významných životních jubileí. Někde pomůžeme radou, někde drobnou praktickou pomocí, někde dobrým slovem.

Další náplní naší práce jsou sborové a seniorátní akce – pastorální konference, seminář pro učitele nedělních škol, seniorátní presbyterní konference, odpoledne křesťanské služby, které se koná vždy první adventní neděli, a jiné akce. Zajišťujeme občerstvení a vytváříme sociální zázemí.

Při našich schůzkách i při sborových akcích se snažíme vytvářet dobrou náladu, aby nikomu nic nechybělo a všichni byli v rámci možností spokojeni.

Marie Melicharová

Brno II - Křesťanská služba se snaží svou prací vytvářet v našem sboru obecenství víry a lásky ve vzájemné pomoci. K poslechu Božího Slova se snažíme usnadňovat cestu doprovodem nebo dopravou starších či pohybově méně schopných členů sboru, konáním služeb Božích po čtrnácti dnech v Domově pro seniory na Kociánce za účasti členů sboru, před velikonočními, svatodušními a vánočními svátky v Ústavu sociální péče pro zrakově postižené v Chřelicích a v Domově na Kociánce. Ve vzájemném poznávání se a sdílení pomáháme při návštěvách jubilantů, nemocných nebo jinak potřebujících pomoc a dopisy udržujeme kontakt se vzdálenými.

Marta Vařilková

Brno - Husovice - Za poslední rok si křesťané v našem sboru posloužili vzájemně těmito službami: dopravou na bohoslužby a další akce, navštívením v nemoci, právní pomocí v situaci nouze, obdarováním pro radost, potěšením v zármutku, finanční výpomocí, poskytnutím náhradního bydlení, rozhovorem a modlitbou, pomocí v léčbě, obstaráním léků, zapůjčením nástrojů a náradí, pomocí při stavebních pracích, odbornými konzultacemi v různých oborech, výukou cizích jazyků a doučováním, rozdělováním šatstva pro děti i dospělé, podporou hudební produkce, setkáváním a sdílením ve sboru i mimo sbor – a patrně spoustou dalších aktivit, na které si teď zrovna nevzpomínám.

Štěpán Hájek

Sbor Brno - Židenice - provádí křesťanskou službu neformálně, dle vzniklé potřeby a pokynů bratra faráře nebo rozhodnutí staršovstva. Jedná se o návštěvy vážně nemocných nebo starších členů sboru při jejich kulatém jubileu, avšak většinou o přípravu pohoštění při sborových akcích. Máme neobyčejně schopnou a výkonnou vedoucí, sestru Emilii Hořicovou, která s pomocí svého auta vše potřebné nakoupí a přiveze. Miluška už ví, na koho se obrátit pro spolupráci při pečení nebo umývání nádobí, a většinou každý oslovený jí rád vyhoví. Přesto si při psaní těchto řádků uvědomuji, jak vysoké procento činností křesťanské služby zastane sestra Hořicová sama (nebo její manžel vykoná pohotově opravu něčeho, co by jinak stálo „nekřesťanské“ peníze), a za to jim oběma patří úcta a velký dík.

Jana Slámová

Srovnání za posledních pět let

V našem seniorátu je 23 sborů a v nich bylo k 31. 12. 2009 evidováno 10 691 členů. Srovnáním se stavem k datu 1. 1. 2004 (12 325) zjistíme, že zatímco počet sborů zůstal stejný, počet členů poklesl o 1 634 (to je 13,26 %!). Z jednotlivých statistik je patrné, že není jediný sbor, kde by za toto období nedošlo k poklesu počtu členů. Mezi rekordmany patří FS Miroslav (-253), Klobouky (-225), Brno II (-196) a Břeclav (-194).

Porovnáním statistik z uvedených roků zjistíme, že celkový počet bohoslužeb klesl z 2 248 na 2 150. To má vliv na snížení počtu členů, kteří se průměrně bohoslužeb v seniorátu účastní. Zatímco v roce 2004 to bylo 1 755 účastníků (to je 14,2 % kartotékových členů), v roce 2009 to bylo 1 599 (15,0 % kartotékových členů). Průměrná účast na bohoslužbách byla sice loni o 1,5 účastníka nižší, ale mírně se zvedl podíl praktikujících členů sborů z celkového počtu kartotékových členů. V průměrné účasti na bohoslužbách v letech 2004 a 2009 jsou mezi sbory rozdíly. U 9 sborů je nárůst, u 12 sborů pokles a u 2 sborů setrvalý stav.

Podobné je srovnání účasti u Večeře Páně. Zatímco celkový počet vysluhovaných VP byl vyšší (397 - 405), celkový počet účastníků poklesl (1 756 - 1 576). Průměrná účast klesla o 2,9. U 8 sborů je nárůst účastníků, u 14 sborů pokles a u 1 setrvalý stav.

Počet biblických hodin v seniorátu narostl z 700 na 860! Je to dáno zřejmě zavedením biblických hodin na nových místech. Zatímco v roce 2004 byly biblické hodiny na 32 místech, v roce 2009 na 42 místech. To má vliv i na navýšení celkového počtu účastníků (262 - 349). Průměrná účast se zvedla z 8,2 na 8,3 účastníka. Srovnáním účasti na biblických hodinách v jednotlivých sborech je patrný u 13 sborů nárůst, u 8 sborů pokles a u 2 setrvalý stav.

Počet církevních sňatků v seniorátu narostl o 25. V roce 2004 bylo ve sborech seniorátu 41 církevních svateb, v roce 2009 to bylo již 66 svateb. Nejvíce svateb bylo ve sboru Brno I (celkem 102, to je třetina všech svateb v seniorátu), kde se ve sledovaném období pohybují počty svateb mezi 15 až 19 ročně. Nárůst počtu svateb v posledních letech je patrný na příkladu FS v Brně-Husovicích, kde v jednotlivých letech, počínaje rokem 2004, bylo 7, 6, 6, 13, 23, 26 těchto slavnostních obřadů, nebo FS v Silůvkách, kde bylo celkem uskutečněno sice jen 10 svateb, z toho ale 7 v minulém roce.

Poslední srovnání je věnováno tendenci počtu křtů a pohřbů ve sborech seniorátu. Celkový počet křtů za sledované období je 436. Počty v jednotlivých letech narostly z 53 na 76, přičemž do roku 2007 byl evidován každoroční nárůst až na 87, poté mírný pokles (53, 68, 72, 87, 80, 76).

Celkový počet církevních pohřbů byl za stejné období 864 (nejvíce v roce 2005: 161 a nejméně v roce 2008: 131).

Porovnáním součtů křtů a pohřbů je patrný úbytek členů o 428. Pokud srovnáme toto číslo s údajem o poklesu počtu členů v prvním odstavci, nabízí se otázka, kam se podělo zbývajících 1 111 členů a členek našich sborů?

Pro potřeby zasedání konventu sestavil Vladimír Zikmund

Někdo mě vede za ruku?

Byly na pokoji tři: dcera, s ní desetiletá bystrá holčička - smíšek a zamlklá patnáctiletá dívka. Já v roli matky, odvážející si zdravé dítě domů, také pro "Smíška" už si měli každou chvíli přijet rodiče. Já šťastná, že jediná chybička, co na dceři našli, byla, že snad má jen o trochu menší červenou krvinku, než je průměr, což je prý velmi vzácná odchylka na území ČR se téměř nevyskytující a musí být zděděna po nějakých zahraničních předcích. Na kvalitě života dcery se to prý neprojeví. Zaslala jsem, jak lékařská věda pokročila, že zjistí i to, co člověka nebolí, netrápí, přesto trošku nezapadá do tabulek se základními normami.

Seděly jsme s již civilně oblečenou dcerou v nemocničním pokoji, ještě pár razítek od paní doktorky a můžeme jít. Najednou se ozval pláč, lítostivý brekot, vzteklé slzy, hysterie z rohu, kde byla ta zvláštní dívka. "Ona jediná nejde domů", naznačila potichu holčička "Smíšek". "To já jdu dneska - mám tu věci, že budou naši muset přijet s nákladňákem. A nechám se naložit i s postelí, abych nemusela chodit." Konec věty končil v perlivém stříbrném smíchu.

Já jsem šla k uplakané dívce u okna. "Máma mě nemá ráda, myslí jen na sebe. Já mám samé problémy. Nikdo mně nepomůže. Všichni se na mě vykašlali. Já k té psycholožce nepůjdu. Já tam nechci. Máma myslí jen na přítele. Taťka je nemocnej a mamka mu nepomůže. Všichni na mě kašlou. Všichni měli návštěvu, za mnou nikdo nepřijde. Všichni jdou aspoň na víkend domů." Zcela impulzivně jsem začala hladit třesoucí se tělo pod dekou. "Počkej, já ti něco dám." Vytáhla jsem drobnost - srdíčko vyražené z kůže, co mi dal kdysi syn. "Vem si to do ruky," vložila jsem jí to do dlaně. "Vždycky, když ti bude špatně, tak to drž, to ti pomůže. Víš, v patnácti letech má člověk problémů - a za pár let se třeba ukáže, že to nebylo tak zlé." Ještě jsem pokračovala, dívka pomalu tichla, osušila slzy a nakonec, už když jsme s dcerou odcházely, protože paní doktorka přinesla konečně potřebná razítka, dívka nezvykle mírně a slušně řekla: "Paní doktorko, mohu si s vámi promluvit?" "Určitě!", doktorka užasla nad tou změnou.

Cestou zamrzlým sněhem kolem nemocnice, teplou ruku dcery ve své šťastné ruce, jsem si pomyslíla: Kolik darů sponzorů a sbírek je pořádáno k dovybavení beztak perfektně vybavené nemocnice, kolik je tam koutů na hraní, kreslení, kolik knížek, plyšáček. A báječné jídlo - kolik zvláštních jogurtů, ovoce a dobrot pro děti. Kolik sester vytírá nonstop každou kapičku na podlaze - kdo však setře slzu z tváře, kdo pohladí, kdo obejmě, kdo vezme do teplé náruče - vždyť to je to, co děti v nemocnici nejvíce potřebují. Možná víc než zjištění, jak velké mají červené krvinky. Kdo dnes z personálu, od doktorky, přes sestru po psycholožku si troufne sáhnout na dítě? Hysterická obava společnosti, aby za dotekem pedagoga, lékaře nebylo něco nemravného, co by děti poškodilo, vyloučila z medicíny právě toto léčení dotekem. Vždyť i Ježíš léčil tak, že "vkládal" ruce. Ruce sester v nemocnici drží smetáky, hadry na umývání, tác s jogurty, knížku na čtení, hračku, čisté a ještě čistější povlečení, a tytéž ruce chybí na místech dětského těla a duše, kde to právě bolí, která právě teď strašně potřebují pohladit.

Olga Pikousová

Za války v říšské službě

Všichni mladí Němci museli za poslední války sloužit v armádě. To se netýkalo v obsazených územích mladých mužů jiných národností, i když byli i oni občany „Říše“. Těm ale byla později uložena pracovní povinnost v polovojensky vedených jednotkách „Reicharbeitsdienst“. Úkolem těchto oddílů bylo provádět stavební, rekonstrukční, případně jiné práce kdekoliv na území ovládaném Němci. Následující článek zachycuje několik vzpomínek bratra Vladimíra Šimši, účastníka těchto akcí. Bratr Šimša je pravidelným účastníkem bohoslužeb v Blahoslavově domě. Zapsal Ladislav Hájek.

V roce 1941 jsem ukončil v rodné obci Miroslavi (po odtržení pohraničí zvané výhradně Misslitz – pozn. red.) učení u místního pánského krejčího tovaryšskou zkouškou a začal jsem si vydělávat. Avšak už na počátku března následujícího roku jsem dostal povolávací rozkaz na práci do Německa, spolu s dalšími třemi evangelíky ze sboru. Přihlásili jsme se na pracovním úřadě ve Znojmě a odtud nás ihned odeslali do Vídně. Tam každý fasoval pět příkrývek a s ostatními krajany jsme byli neprodleně dál odveleni do sběrného tábora v Breslau (Vratislavi). V táboře po vystrojení jsme svoje občanské oblečení poslali domů. Naše výstroj byla: šněrovací dřeváky, šedé onuce (omotávky), černé francouzské kalhoty, hnědá francouzská bunda, ruský plášť obarvený na černo a československá vojenská čepice (lodka). Tak vybaveni jsme pak byli vlakem transportováni do Němci obsazeného Ruska. Cestovali jsme ve vozech pro dobytek, v každém přes 30 mužů. Cesta bez problémů vedla přes bývalé Polsko, až do Rigy (Lotyšsko). Dál se nedalo hned pokračovat, jednak pro válkou poškozené tratě, jednak pro jiný rozchod kolejnic, používaný v Rusku. Přesto po deseti dnech se celý útvar dostal do cíle, do ruského města Dno (cca 230 km jižně od Petrohradu, před válkou se 17 tisíci obyvatel – pozn. red.). Ubytovali nás v dřevěných barácích 3 km od města, nepřilíš vzdáleně od fronty. Hned druhý den jsme byli při nástupu důrazně varováni, aby nikoho z nás nenapadlo pokusit se uprchnout k Rusům, protože v tom případě by byla celá naše rodina doma postřílena. Nebylo to planá výstraha, protože Rusi okamžitě podle oblečení poznali, že nepatříme k německému vojsku a naváděli nás ke sběhnutí.

Náš útvar tvořili většinou příslušníci obsazených zemí, byli mezi nimi ale i Němci neschopní vojenské služby. Úkolem jednotky byla rekonstrukce ruských tratí na evropský rozchod, tak aby po železnici mohla být z Německa rychle zásobována armáda až do předních linií, hluboko v Rusku. Netrvalo ale dlouho a já jsem tuto práci opustil. To se stalo, když hledali do dílen útvaru krejčího a ševce. Přihlásil jsem se. Krejčím jsem byl a navíc jsem uměl německy. Ihned mě poslali pracovat do dílen. Tam už jednoho pracovníka měli, ale ten šit neuměl. Byl totiž vyučený zedník a vybrán byl jen proto, že byl synem krejčího. Teď ho odvolali a já jsem si za něho vyžádal kamaráda, krejčího ze

sousední vesnice. Dílna pak sloužila nám oběma k práci i bydlení. V domku, který byl ve městě, byli jako ševci zaměstnáni také dva Rakušané a jeden Rus (viz foto). V jedné větší místnosti byla ještě prádelna, kde pralo pět Rusek pro estonské dobrovolníky. Venku k prádelně také patřil nezbytný odšívovací kotel, ten jsem dostal k obsluze. V útvaru sloužil i lékař, Estonec, a saniták, Čech. Ten rozvážel autem potraviny a léky na vzdálená pracoviště. Vědělo se, kdy asi pojedou kolem našeho domu, čekali jsme ho a on nám pak vždycky hodil bochník chleba.

Jídlo bylo všelijaké. Zpočátku to byl „eintopf“, který vypadal jako pro prasata a často se nedal jíst. Pak jsme ho nabízeli místním lidem, ti to ještě rádi přijali. Později nastoupil do kuchyně vídeňský kuchař a jídlo bylo hned úplně jiné. Od rodiny jsme mohli dostávat měsíčně jednu zásilku, o váze jen deset dkg. Když ale doma svázali dvacet takových malých balíčků dohromady do věnce, aby vážil dohromady 2 kg, pak nám mohli takový balík poslat.

Maminka mně tak posílala vždy suchý perník. Ten jsem potom jedl namáčený do čaje. Kromě toho jsme dostávali ještě měsíčně známku na dvoukilogramovou zásilku. S tou nám mohli rodiče posílat normální balík bez jakýchkoliv potíží.

Každý měl nárok na dovolenou 21 dní za rok, do nichž se nezapočítávala cesta. Při každé cestě domů jsme se museli na rusko-polských hranicích podřídit odšívovací proceduře. V hale jsme všechno ze sebe museli svléct, pověsit na pojízdný věšák a projít sprchami. V další místnosti na nás čekaly věšáky s našimi odšivenými svršky. Teprve pak jsme mohli pokračovat v další cestě.

U města Dno pracoval náš útvar 15 měsíců. Žádné válečné akce jsme tady nezažili. Jen v noci jsme slyšeli přelétat hodně vysoko ruské letectvo. Když však v r. 1943 musela německá armáda ze svých dobytých posic ustoupit, byla naše pracovní jednotka přemístěna na západ, do Estonska. Tam už jsme zažili nálety. Na novém místě měl náš útvar dokončit stavbu přímého železničního spojení z Německa přes baltské státy do Estonska až k ruským hranicím. Po skončení prací, za necelý rok, jsme se stěhovali už přímo do Německa. A bylo to cestování strastiplné, protože válka už nějak zasáhla

všechna území naší cesty, i samotné Německo. Nejprve nás vezli na západ do Sárska, až na francouzskou hranici. Tady byly všechny pracovní jednotky nasazeny na opevňovací práce (Němci chystali protiofenzivu). Později jsme byli posláni na sever. Před Bonnem nás však zastavila zcela zničená trať. Teď už jsme byli blízko míst častého bombardování. Jednou při přeletu spojeneckého letectva se pokoušeli vojáci z doprovodu našeho vlaku střílet na letadla puškami. Byl to nesmysl a hazard. Část letadel se vrátila a z palubních zbraní zaútočila na vlak. Jediný bezpečný úkryt poskytl jen prostor pod vagony, těsně za koly. Při přestřelce naštěstí nikdo nebyl zraněn, možná to měla být jen výstraha. Blížily se Vánoce, ty jsme museli strávit ve vlaku.

Když bylo zřejmé, že se odsud brzy nedostaneme, zatoužili jsme někteří aspoň po lepším ubytování. Vzal jsem s sebou dva Rakušáky a šli jsme to do nejbližší vesnice zkusit. A skutečně, našli jsme hodné lidi, kteří nám poskytli světnici nad kuchyní, kde bylo teplo. Navíc nám nabídli i jídlo ve špiži. Poděkovali jsme, ale nevzali si nic. Domácím jen vrtalo hlavou, kdo ti druží dva jsou, když jim nerozuměli ani slovo. Rakušáci totiž mluvili jen svým dialektem. Další překvapení pro místní bylo, když uviděli pohlednice z Miroslavi. Z filmů, které vídali v kinech, se domnívali, že u nás žijeme jen v ubohých dřevěných domcích.

Po opravě trati pracovní útvar znovu vyjel k cíli cesty, Dortmundu. Avšak organizovaně, jako celek, to byl stále větší problém. Místy jsme jeli vlakem, jinde jsme šli jen pěšky. Poslední část cesty jsme my tři přátelé zakončili neobvyklým způsobem. Koupili jsme si trakař, na něj naložili ruksaky a s ním se připojili k vozu taženému koňmi. Jeden z nás seděl vzadu na voze a táhl trakař, ostatní dva za vozem při chůzi udržovali trakař v rovnováze. V Dortmundu nás ubytovali v prázdné škole. Při bombardování jsme se setkávali v krytu s obyvateli města. I u nich jsme našli porozumění pro naši situaci a nikdy jsme se nesetkali s nějakou nevráživostí k Čechům.

Od doby, kdy jsme opustili Rusko, téměř před rokem, jsme neměli žádnou zprávu z domova. To se nám nelíbilo, reptali jsme. Naši vedoucí byli na tom ovšem stejně. Rozhodli se proto mne s jedním krajanem poslat domů, abychom v okolí zjistili situaci našich rodin. Vyjeli jsme 19. března 1945 a cestovali, jak se dalo. Vlakem, stopem (s autem na nákladu uhlí), kde to jinak nešlo, pěšky. Při průjezdu Rakouskem nám u vlaku rozstříleli lokomotivu, ale po 10 dnech jsme přece dorazili domů. Cestou nás víckrát přesvědčovali příslušníci úřadů, abychom se obrátili a vrátili k oddílu, kde prý potřebují každého mladého člověka. Podobnou domluvu si neodpustil ani německý starosta v Miroslavi. Naproti tomu civilní obyvatelé se k nám všude chovali slušně a byli ochotni jakkoliv pomoci.

Doma jsem s napětím sledoval zprávy o postupu západní fronty. A dočkal jsem se, že Dortmund byl osvobozen spojenci. Nemusel jsem se už vracet, nebylo kam. Válka zanedlouho skončila a Miroslav se znovu stala součástí naší republiky.

Vzpomínka na naši jedinečnou babičku

Kdybych měla charakterizovat svou babičku Mgr. Helenu Firbasovou jen pár slovy, asi bych použila tato: malá, skromná, starostlivá, vytrvalá a usměvavá.

Babička žila tak trochu ve stínu dědečka, ale přehlížena určitě nebyla. Byla jeho velkou oporou, a proto, když navždy odešel, bylo pro ni velmi těžké najít si svou vlastní cestu životem. Postupně jí slábnul zrak a následně i sluch, ale babička se nenechala odradit. Odmítala pomoc, říkala, že musí být samostatná. I když viděla velmi málo, jezdila městskou hromadnou dopravou, obstarávala si nákup a nešetřila úsměvem. Dokázala si jím získat každého.

Rodina pro ni byla vším. Rodinných setkání si vždy považovala. Když jí bylo asi 70 let, tak nám jednou na rozloučenou mezi dveřmi řekla: „Vážím si každé minuty, kterou s vámi mohu strávit.“ Těch krásných společných chvil a zážitků bylo ještě od té doby nepočítaně.

Měla ráda květiny, především růže, žluté a růžové, ty milovala ze všech nejvíce. Bála se je ale pěstovat, aby nezahynuly. Proto měla být vyzdobeny růžemi umělými. Starost si dělala nejen o živé květiny, ale také například o ptáčky, hlavně v zimě. Na balkón jim proto vždy nachystala drobečky z pečiva a ptáčci se pak k ní slétali.

Když jsme byly malé a babička nás měla sem tam na starosti, tak nám vždy uvařila černý čaj s mlékem do květovaných hrníčků – její vzpomínka na čas strávený s dědečkem v Anglii. Nechala nás kramařit v jejích skříních, hlavně v kuchyni, kde měla spoustu krásných květovaných krabiček, vařeček a rendlíků všech velikostí, jaké si jen člověk může představit.

Angličtina babičku provázela nejen v jejím profesním životě. S dědečkem si často doma povídali anglicky, na každou situaci měla v rukávu nějaké anglické pořekadlo. Vyučovala ji i nás, vnoučata. Byla velmi trpělivá a shovívavá lektorka. Potrpěla si však na přesnou britskou výslovnost, která byla u ní od rodilého mluvčího téměř nerozpoznatelná. Na hodinu angličtiny vždy přinesla alespoň jeden koláček. Sama milovala koblížky s marmeládou ze Solniční ulice.

Babička byla také výborná kuchařka. Její rajská polévka, segedínský guláš nebo svičková se rozplývaly na jazyku. Domácí vídeňské knedlíky vždy udržovala v teple pod peřinou.

Moc nám schází. Sem tam si pomyslím, že bych babičce mohla zatelefonovat, abych jí udělala radost, zeptat se jí, jestli byla tento týden v Kavárniče, a co bylo za téma. Jako by tu ještě s námi byla. Jen u nedělního oběda zůstala jedna židle prázdná, polštář, na kterém pro svoji malou výšku seděla, je opuštěný, a o nejnovějších zájmovostech z rádia nás nikdo neinformuje.

vnučka Katka Šajgalíková

MUDr. Boleslav Zbytovský **(26.10.1920 – 13.10.2010)**

Rodina Zbytovských byla dobře známa starší generaci našeho sboru. Bratr Josef Zbytovský se svou ženou Žofií byli totiž kostelníky při kostele na Pellicově ulici V roce 1928 přišli do Brna z Kunštátu a přistěhovali se do přízemí fary.

Svoji službu pokládali za posláním a konali ji věrně až do konce druhé světové války. Však již otec bratra Zbytovského byl váženým kostelníkem v jimramovském sboru.

Poněvadž jsem chodil každý týden za svými prarodiči na faru, seznámil jsem se s jejich synkem Slávkem, tehdy osmiletým. Brzy jsme uzavřeli upřímné přátelství, a to na dalších 80 let. Oba jsme se těšili na pravidelná setkání, a Slávek poznal, že jsem přišel, podle mého dupání na dřevěných schodech. Pak jsme si užívali různých her na poměrně velké zahradě na jižním svahu Špilberka, která se stala naším královstvím, jež jsme hájili proti vetřelcům zvenčí.

Poznenáhlu jsme vyrůstali nejen v tomto krásném prostředí, nýbrž především v obecnství mladých lidí sboru. Slávek studoval na reálném gymnáziu na Starém Brně, kde byli jeho spolužáky hoši ze známých evangelických rodin: Jan Virgas, Bohumil Michal a Karel Zrůst. Z rodiny otce zdědil Slávek hudební nadání (tetička Hudcová hrála v Jimramově na varhany a řídila pěvecký sbor), učil se hře na housle u vynikajícího tehdy pedagoga, prof. Noppa. Dosáhl dobré úrovně, takže hrával při různých sborových příležitostech, většinou za varhanního doprovodu br. prof. Gustava Hájka. Věnoval se také sportu a s Járou Bukáčkem, synem kostelníka v Blahoslavově domě, svým starším přítelem a rádcem, podnikali dlouhé výlety na kole, např. až do Tater. Nejvíce však miloval Vysočinu, zvláště prázdniny u prarodičů v Jimramově. Po maturitě spolu s mou sestrou Dagmar, která byla jeho celoživotní láskou, se přihlásili ke studiu medicíny. A běda, hned v listopadu zavřeli nacisté vysoké školy. Slávek pak dělal v různých zaměstnáních, až se přihlásil na katolickou řádovou zdravotní školu sv. Františka na Sirotcí ulici. Když se tázal sestry představené, zda tam může jako evangelík studovat, odpověděla mu, že to v daných poměrech pokládá za svou vlasteneckou povinnost, aby byl přijat. Po vystudování pracoval ve zdravotnických zařízeních, naposledy v pomocné nemocnici v Tišnově. Tam jsem za ním jel, abych mu zvěstoval přesmutnou novinu, že jeho matka zahynula při

vybombardování sálu za kostelem. Bylo to v posledních dnech války, dne 12. dubna 1945.

Už předtím se r. 1942 oženil s mou sestrou a žili v krásném manželství 68 let. Syn Jan se stal psychiatrem v Hradci Králové (přednášívá sestrám a bratřím ve vikariátu) a dcera Věra je zdravotní sestrou.

Studia medicíny zakončil Slávek ve zkráceném, ale neméně náročném termínu, promoval v r. 1948. 9 let pracoval jako asistent u našeho předního pediatra akademika prof. Otakara Teyschla. Zaujala ho zvláště dětská kardiologie a pomýšlel na docenturu. Poněvadž však nebyl straníkem, musel odejít ze školství. To ostatně postihlo i jiné asistenty z našeho sboru, např. MUDr. Svatopluka Doležela a RNDr. Jana Vondru.

Prof. Teyschl mu dal na vybranou mezi primariáty ve Znojmě, Kyjově a Boskovicích. Pro blízkost Brna a nově postavenou nemocnici, kde mohl podle svých představ vybudovat moderní dětské oddělení, zvolil Boskovice. Tam pracoval až do penze r. 1983.

Mezitím však v letech 1969 – 73 pomáhal dětskému zdravotnictví v Tunisu. I v důchodu ordinoval ještě v poradnách kolem Boskovic. Podle možnosti se zúčastňoval sborového života a byl v přátelských vztazích s místními bratry faráři. Věnoval se stále také hudbě a zpíval v boskovickém sboru Janáček. Měl výborný smysl pro humor a imitátorské vlohy. Zdařile napodoboval mluvu a posunky profesorů medicíny i nářečí obyvatel kolem Jimramova.

Zemřel tiše po delší nemoci v letovické léčebně. Pohřeb se konal v evangelickém kostele v Boskovicích dne 20. října. Kázal při něm místní br. farář Marek Zikmund na text: „Počátek moudrosti je bázeň Hospodina“. Sbor Janáček zazpíval s vděčností *largo* z Dvořákovy Novosvětské. Zcela naplněný kostel svědčil o úctě, které se zesnulý těšil pro svou účinnou pomoc maličkým i pro svůj přístup k lidem.

Jan Pokorný

KNIHA

Vzpomínání Jakuba S. Trojana

V úvodu I. dílu svých Rozhovorů s pamětí Jakub S. Trojan píše, že nechtěl psát vzpomínky, protože je soustředěn spíše na to, co přichází, nakonec se však do této práce pustil, aby písemně zachytil některé události a setkání, k nimž docházelo nedávno i v dávno zasutém čase. První díl o více než 500 stranách, opatřený jmenným rejstříkem, končí v roce 1974, kdy Jakub Trojan ztratil státní souhlas; pokračování snad bude následovat.

Autor začíná vzpomínkami na dětství; narodil se v Paříži v roce 1927, kde dostal křestní jméno Jacques. Od dvou let žil u maminičiných rodičů v Sezemicích, kde také chodil do prvních dvou tříd obecné školy, potom si ho maminka dovezla do Prahy. Z doby, kdy studoval gymnázium, vzpomíná na zvláštní zážitek – podle vlastních slov byl tehdy duše náboženstvím nedotčená – jednou si ho zavolal katecheta a řekl mu: „Ty se změníš, už nebudeš dělat ty legrácky, co děláš v hodinách mých kolegů. Máš před sebou jiný úkol – ty se obrátíš a budeš sloužit církvi“. K tomu bylo ale ještě daleko; cesty Boží jsou opravdu podivuhodné.

To, co Trojanův život poznamenalo na celý život, začalo nenápadně: v červnu 1946 mu dali spolužáci z oktávy Ladislav Hejdánek a Pavel Jerie pozvánku na setkání mladých lidí, které mělo proběhnout na konferenci Akademické YMCA v Brandýse nad Orlicí. V prostředí AY trávil potom Trojan hodně času, našel zde řadu přátel a poznal zde i svou budoucí ženu Káju, s níž žije šedesát let. Velký vliv na něj měl také vinohradský sbor, kam začal chodit na bohoslužby a do sdružení mládeže. Po řadě peripetií Trojan v roce 1955, spolu se svou ženou, dokončil bohosloveckou fakultu a přišel na svůj první sbor do Kdyně na Šumavě. Začátky nebyly jednoduché – fara byla zchátralá, jako modlitebna sloužila přestavěná hospoda. Sbor byl diasporní, patřilo k němu asi třicet vesnic, v každé z nich několik rodin či jednotlivců. V seniorátě si faráři, zejména mladší, vytvořili dobré společenství, na jehož základě vznikla ve druhé polovině padesátých let celocírkevní platforma, tzv. Nová orientace; jejímu programu a činnosti je věnována značná část knihy.

Ve Kdyni se pustili do náročného úkolu – do přestavby modlitebny a farního bytu, k níž bylo kupodivu získáno stavební povolení. Nebylo to samozřejmě jednoduché, pomáhali členové sboru i brigády mládeže, a i když se v roce 1959 církevní tajemník pokusil přestavbu zastavit, byla nakonec dovedena do zdárného konce. Aspoň jedna příhoda ze stavby krovu. Byla to vysoce odborná práce, kterou řídil tesařský mistr Ferda doporučený farářem Veberem. Trojan vzpomíná: „Na oběd jsme chodili do staré kanceláře. Kája navařila tenkrát velký hrnec brambor. Jíme a najednou slyším rychlé kroky u dveří, ty se rozlétnou a Kája vyhrkne: ‚Přijel synodní senior Hájek s paní a církevní rada Valeš.‘ Šel jsem je pozdravit – synodní byl v černém, církevní rada v obleku správných odpoledních barev, zatímco já v pracovním, vlasy neučesané, na sobě starou košili a modráky. Povídám: ‚Jsou tu i další faráři z našeho seniorátu.‘ Neměl jsem dojem, že by synodní senior projevil nějakou obzvláštní touhu je vidět, ale šel za mnou. Sotva jsme vstoupili, Ferda vyjel povzbudivě: ‚Hele, další do práce. Sundej si to sako. Vem si s námi!‘ Synodní senior mlčel, pohnul ramenem, jako vždycky, když byl trochu nejistý, tiše nás pozdravil, a než jsme se vzpamatovali, byl pryč.“

Na začátku roku 1964 nastoupil do funkce krajského církevního tajemníka v Plzni J. Wiendl a Trojanova situace ve Kdyni se začala postupně zhoršovat;

tajemník chtěl omezit jeho činnost výlučně na prostředí sboru, a i když staršovstvo stálo za svým farářem, nakonec se stal odchod z Kdyně nevyhnutelným. Trojanovi se přestěhovali do Libiše a Kája nastoupila na místo vikářky v uprázdněném sboru v Kostelci nad Labem. Instalace faráře Trojana proběhla v září 1967 a brzy začal přelomový rok 1968 a potom další, podle slov autora „rok s ohněm na počátku“. Jak je obecně známé, farář Trojan kázal na pohřbu Jana Palacha. Trojan vzpomíná: „V průvodu jsem nešel v taláru. Bylo jasné, že přihlízející se budou dívat především na čelo průvodu, kde za rakví kráčela matka, její druhý syn Jiří a jeho žena. Bylo mi proti mysli kráčet vpředu v „úřední pozici“. Chtěl jsem být po boku pozůstalým, protože nesli v té chvíli nejtěžší hoře. Talár jsem si oblékl až na hřbitově. Následující neděli po pohřbu, 26. ledna, jsme konali bohoslužby k uctění památky Jana Palacha v libišském kostele. Na lavici, kde na Boží hod vánoční Jan Palach seděl vedle své matky, jsme položili růži. Četl jsem pohřební kázání, které jsem den předtím vyslovil u jeho hrobu.“

Nezůstalo to samozřejmě bez následků. V září 1970 byl farář Trojan předvolán k výslechu do Bartolomějské, kde ho chtěli obvinít, že Jana Palacha systematicky připravoval na manifestační sebevraždu, že se s ním třikrát sešel a připravil ho duchovně na tento akt sebeoběti. Pomocí deníků, v nichž byly každodenní podrobné záznamy, se mu podařilo toto tvrzení vyvrátit, a tak k dalšímu setkání s vyšetřovateli StB došlo až po podpisu Charty 77.

Začátkem sedmdesátých let začala normalizace, tlak na vedení církve, trestní postihy farářů a odebírání souhlasů. Trojan neskrývá kritický postoj k tehdejšímu vedení církve: „Nikoli státní úředníci a politika, kterou vůči církvi prosazují, nýbrž Nová orientace a její postoje jsou zdrojem nesnází, které církev oslabují.“ A pak přišel úder. Rozhodnutím Středočeského KNV byli faráři Jakub Trojan a Alfréd Kocáb k 28. únoru 1974 zbaveni státního souhlasu. Následovala řada jednání, za faráře Trojana se postavilo staršovstvo libišského sboru (v knize je uveden zápis ze schůze staršovstva, která se konala za přítomnosti seniora i seniorátního kurátora), ale rozhodnutí o odebrání souhlasu se zvrátit nepodařilo. Pět let ještě rodina bydlela na faře v Libiši a farář Trojan se několikrát marně pokoušel získat státní souhlas k službě na jiném sboru. Jak ale uvádí, „ukázaly se nové a překvapivé možnosti“.

V tomto článku není možné popsat všechny události a zážitky, všechna setkání s pozoruhodnými osobnostmi, to také není jeho účelem; tyto řádky by měly čtenáře Setkávání přimět k tomu, aby si knihu sami přečetli – stojí to za to.

Hana Dvořáková

Úvodník: O. Kolář: Zkuste duchů 1, J. Gruber: V pátek začala kalamita 25, J. Slámová: Komenský a naše děti 49, Š. Hájek 73, C. Novák: Dopis německých přátel 97, J. Vítek: Napiš něco aktuálního 121, J. Novák: Prázdninový úvodník 145, B. Šimek 169, J. Soběslavský 197, Hana Dvořáková 221.

Bylo: J. Gruber: Mimořádný synod 2, Dětské vánoční slavnosti 26, J. Novák: Jedno adventní ohlédnutí 29, O. Kolář: Nový seniorátní výbor ustaven 50, J. Franců a J. Slámová: Presbyterní konference 74, J. Špinarová: Seminář pro předčítatele 75, J. Slámová: Setkání POEM 76, E. Prudká: V sítí tomto 98, E. Prudká: Směrem k Vysočině 100, Osvaldovi: Jaký byl víkend skautů s rodiči 122, J.B.M.: Tajný výlet v dubnu 123, J. Slámová: Polévkový den v Líšni 125, O. Kolář: Noc kostelů v brněnských sborech 146, B. L. Tančev: Noc kostelů v Brně-Židenicích 147, O. Kolář: Tropický Blažkov 150, Támar: Cyklovíkend na Blažkově 170, K. Rybáriková: O čem jsou skupinky 172, M. Hadlač: Padesátiny husovického faráře 173, J. Franců: Návštěva partnerského sboru v Basileji 198, J. Šimsa: Ekumenické shromáždění 200, Támar: Naši konfirmandi 201, E. Kazdová: Rodinný víkend v Osové Bítýšce 203, N. Šebestová: Rekondiční pobyty pro seniory 205, E. Marková: Jako bederní pás 222.

Zaujalo nás: P. Hošek: Milost ve světových náboženstvích 30, 52, Divadelní představení Mikve 93, J. Vítek: Dovědět se, co jsem zač 152, A. Wagnerová: Hrubé domácí štěstí 153, Ferdinand Císař: Nad pomníkem padlých v Morkůvkách 1921 (J. Gruber) 186.

Přečetli jsme: Německý soud: Neděle je svatá 5.

Biblické zamyšlení a modlitba: Martin Litomiský: Jako zrno hořčičné 5, Petr Grendel: Kvas 31, Hana Chroustová 54, Daniel Matějka: Dva stavitelé 77, Marie Medková: Dělníci na vinici 102, Jiří Ježdík: Podobenství o ztracené ovci 128, Lukáš Klíma: Poklad ukrytý v poli 154, P. Kuklík: O deseti družičkách 174, D. Frühbauer: Podobenství o hřivnách 207, K. Frühbauerová: O posledním soudu 226.

Víra a tradice: Jiří Novák: Advent 223.

Čtyři sbory, Čtyřikrát z Brna: Biblické hodiny 7, Mládež 33, Adopce na dálku 57,

Zpěv při bohoslužbách 84, Partnerské sbory 100, Kazatelské stanice 126, Domovy, senioři a přátelé 158, Náš sbor o prázdninách 177, Písmo – základ kázání 206, Křesťanská služba 227.

Služba bližnímu: C. Novák: Podaná ruka z Kurdějova (Jaromír Smejkal) 34.

Pomoc bližnímu: Diakonie ČCE pomáhá obětem záplav 180.

Žili mezi námi: Jan Firbas (D. Gellová, J. Nechutová) 9, Rudolf Pellar (P. Keřkovský, C. Novák) 215.

Naše sbory: Jana Gruberová: Dambořice 38, Ivo David: Nikolčice 79, Libuše Dvorská: Moravská Třebová 104, Ivo David: Hustopeče 165, J. Gruber: Kloubouky u Brna 181, Vladimír Zikmund: Srovnání za posledních pět let 229.

Muži české reformace: J. Novák: Jan Jesenius z Jesenu 11, L. Hájek: Bedřich ze Strážnice 66, D. Coufal: Bratr Řehoř 114, L. Hájek: Tůma Přeloučský 209.

Jak se co dělá: J. Gruber: Dva kazatelé na jednom sboru 13, O. Kolář: Křest dětí 59, C. Novák: Svatba 82, J. Pokorný: Návštěvy u nemocných 156, A. Němec: Pohřební shromáždění 184.

Rozhovor: Jaromír Strachon (J. Novák) 60, Marek Orko Vácha 133.

Osobní svědectví: I. Oukropcová: Modlitba zpěvem 134, K. Cahlíková: Duchovní cvičení pro ženy 151.

Žijí mezi námi: Vladimír Šimša (Za války v říšské službě) 231.

Žili mezi námi: Svatopluk Doležel (J. Pokorný, M. Rozbořil) 135, Antonín Venc (J. Novák) 190, Helena Firbasová (K. Šajgalíková) 304, Boleslav Zbytovský (J. Pokorný) 234.

Synod: O. Titěra: Stručný pohled synodála 148.

Ze synodní rady: R. Žárský: Socialismus nebo smrt! 179.

Kniha: M. Luther: Jak se modlit a Modlitby (J. Nechutová) 15, P. Spiegel: Opět doma? (E. Šimková) 42, T. Sedláček: Ekonomie dobra a zla (J. Soběslavský ml.) 65, I. Klíma: Moje šílené století I + II (E. Šimková) 90, 211, J.L. Fournier: Kam jedeme, tati? (O. Tydlitátová) 115, A. Kocáb: Cestou necestou (H. Dvořáková) 159, Vzpomínání Jakuba Trojana (H. Dvořáková) 236.

Příběh: S. Munz: Nebojte se 16, O. Pikousová: Někdo mne vede za ruku 300.

Bude: 17, 41, 71, 94, 95, 111, 142, 193, 195, 219, 243.

Cestování - Cestujeme: J. Franců: Advent v černé Africe 18, J. Franců: Druhý advent v černé Africe 45, O. Kolář: Trevír - antika na řece Mosele 92, A.+J. Novákovi: Také my jsme se vydali do Zaslíbené země 109, A.+J. Novákovi: Izrael 141, L. Hájek: Norsko 162.

Ze sboru Brno I: L. Marková: Varhaníci 81.

Ze sboru Brno II: Nové staršovstvo 86, P. Just: Zpráva o činnosti kazatelské stanice v Tišnově 138.

Z historie evangeliků v Brně: Evangelická Líšeň a Řečkovice 86, V. Sklenář: Jak se stal Červený kostel českobratrským evangelickým chrámem 107, C. Novák: Na okraj události 108.

Ze sboru Brno-Husovice: F. Hájková: Mládež a děti u Leonarda 20, Š. Hájek: Kázání v hospodě pokračuje 44, I. Cimr: Adopce na dálku 68, Š. Hájek: Další ročník Husovického dvorku 94, V. Zikmund: Taková normální neděle 118, Š. Hájek: Festival Husovický dvorek 139, B. Lipenský: Pasování na Vřešťany 211, Š. Hájek: Desetileté ohlédnutí 241.

Ze sboru Brno-Židenice: J. Nechutová: O Přemyslu Pittrovi 22, J. Slámová: Tři setkání nad otázkami víry 42, A.+J. Novákovi: Ožehavé otázky víry 69, J. Slámová: Koncert plný radosti z pomoci lidem 117, A.+J. Novákovi: Výlet na Vysočinu 213.

Lidé ve sboru: 21, 41, 64, 95, 116, 140, 164, 194, 218, 242.

Sborová statistika: 63.

Kultura: M. Procházková: Výstava Umění české reformace 47, J. Gruber: Ještě jednou o výstavě českého reformačního umění 88.

Pro děti: K. Rybáriková: Jho a oj 22.

Ze staršovstva: 24, 48, 71, 96, 120, 143, 167, 196, 220, 244.

Desetileté ohlédnutí

Opuštěnými husovickými ulicemi prohání studený podzimní vítr poslední suché listy v očekávání prvního sněžení. Píše se rok 2010. Blíží se advent. Ve výlohách obchodů se jiskří stříbrné řetězy a zlaté baňky. Černý havran ostražitě pozoruje naleštěné auto městské policie, líně brázdící vlny husovické dlažby.

Čas uhání. Co bylo dnes, je zítra zapomenuto. Nepamatujeme si ani, co jsme dělali před deseti minutami, vzpomene si někdo, co bylo před pěti nebo deseti roky? Jaký byl husovický farní sbor v roce 2000? Jak prožíval konec milénia a příchod nového tisíciletí?

Kdo si vzpomene, že 9. dubna roku 2000 byl první Husovický dvorek, že vystavoval Jan Šimek a divadlo Husa na provázku předvedlo poezii Jana z Kříže? Bylo to vůbec zvláštní jaro, jaro plné výletů do přírody a kolektivního nadšení – tehdy se taky začala formovat slavná první generace sborových dětí – Vřešťanů. A dospělí se taky vesele družili – třeba na proslulém výletu do arboreta Vysoké školy zemědělské s opékáním špekáčků. A což teprve výlet na Pálavu, který založil tradici velikonočních pondělních výletů. To byl skutečný nářez. Vedro bylo jak při globálním oteplování.

Na jaře byl sehrán i proslulý fotbalový zápas v Silůvkách – dnešní farářka Martina Kadlecová si určitě vzpomene. Husovice proti Silůvkám – problém tkvěl v tom, že se dopředu neřeklo, jak dlouho bude zápas probíhat – znavení aktéři byli po několikahodinovém snažení rádi, že se po regeneraci sil na tamní farní zahradě vůbec doplazili k vlaku...

Bylo to teplé slunečné jaro a následovalo i teplé, slunečné a velmi rušné léto – husovičtí třeba vyrazili na historicky poslední vernisáž v Galerii ryze inspirativních nápadů ve Velkých Opatovicích – zahajoval Lára Hauser v ptačím převleku sestupující po žebříku z výšin! Kdo si ještě vzpomene?

V létě se konal první vřešťanský tábor na faře ve Veselí a podzim se pak rozjel ve velkém stylu. Kromě výšlapů s pétanguem a jinými radostmi Vřešťani založili tradici podzimních výletů do Horních Vilémovic za Leonardem Teccou. Tento známý světoběžník, vyznačující se mimo jiné i bílým talárem, se pak stal hlavní hvězdou husovické vánoční hry, kdy ztělesnil toho černého vzadu.

Rok 2000 se vydařil. Kde je mu však konec? Zažloutlý program Dvorků, pár vybledlých digitálních fotografií... Vřešťani vyrostli a rozběhli se do světa, mladí zestárlí a staří? Podzimní vítr zadul silněji. Poslední list, zoufale se držící zčernalé větévky, zatím odolává.

Laciné obrazy líčící podzimní deprese odhodíme stranou. Farní sbor husovický je dnes spořádanou, fungující institucí. Fasáda nově nahozena, modlitebna vymalována, průjezd opraven, v zahradě srub. Místo starých Vřešťanů mladí Vřešťani. Konfirmace, svatby, křtiny, pohřby. Život jde dál. Čeká nás advent 2010! Ale stejně je pěkné si někdy zavzpomínat.

Štěpán Hájek

Brno I

2.12.	Božena Patočková	91 let
2.12.	Věra Švandová	82 let
5.12.	Alžběta Dostálová	60 let
8.12.	Marie Hořáková	77 let
10.12.	Zdenka Jelínková	78 let
10.12.	Anna Kozová	75 let
11.12.	Noemi Košťálová	81 let
14.12.	Jarmila Himmelová	70 let
14.12.	Jaroslav Junek	78 let
14.12.	Gabriela Kolářová	20 let
14.12.	Blažena Šindelářová	77 let
14.12.	Pavla Vokřínková	60 let
17.12.	Josef Bednář	70 let
18.12.	Jan Pokorný	92 let
19.12.	Zdeňka Křivánková	90 let
19.12.	Tomáš Polák	30 let
21.12.	Jarmila Balabánová	81 let
21.12.	Hana Šturmová	50 let
25.12.	Zora Ondrová	90 let
26.12.	Jana Karpíšková	86 let
28.12.	Libuše Kozáková	85 let
28.12.	Jarmila Zimčíková	86 let
29.12.	Blanka Kalábová	40 let
30.12.	Denisa Balvanová	10 let
30.12.	Antonie Slováková	60 let

Brno II

4.12.	Štěpánka Češková	85 let
5.12.	Jan Kacko	85 let
5.12.	Jitka Kraflová	83 let
5.12.	Olga Krejčová	80 let
5.12.	Jitka Kraisová	76 let
6.12.	Rostislav Paška	75 let
8.12.	Ester Marková	77 let
9.12.	Kateřina Kochová	40 let
10.12.	Marie Bohatá	81 let
15.12.	Dagmar Mrázková	40 let
16.12.	Eva Dufková	70 let
17.12.	Jaroslav Svoboda	50 let
18.12.	Růžena Vojtíšková	86 let
19.12.	Edita Svobodová	84 let
24.12.	Lydie Bláhová	84 let
24.12.	Božena Štelclová	81 let
25.12.	Kamila Nováková	86 let

Rozloučili jsme se:

- 26.10. Vilém Váňa, nar. 1913
6.11. Jaromír Procházka, nar. 1926
10.11. Albert Šterba, nar. 1919

Pokřtěni byli:

- 9.10. Prokop Votoupal, nar. 2009
31.10. Kristýna Anna Veselá, nar. 2008
14.11. Olga Julie Dosedlová, nar. 2010
14.11. Jiří Kučera, nar. 2010
21.11. Anna Magdalena Soběslavská, nar. 2010
21.11. Elen Gänsdorferová, nar. 2010

Oddáni byli:

- 21.11. Daniela Fojtíková a Jiří Fišar

Rozloučili jsme se:

- 22.10. Emílie Petrová, nar. 1901
12.11. Petr Ženatý, nar. 1943
15.11. Halina Hrazdílková, nar. 1936

Prosincové hudební nešpory

Konají se v neděli 5. prosince 2010 v 19.30 hodin v Červeném kostele. Program: Tichá noc s Gentlemen Singers. vokální soubor z Hradce Králové zpívá adventní písně a koledy. Biblické zamyšlení: Mgr. Jiří Gruber. Dobrovolné vstupné bude věnováno středisku Diakonie ČCE v Brně. Projekt se koná za finanční podpory Jihomoravského kraje a statutárního města Brna. Pořádají a zvou sbory Českobratrské církve evangelické Brno I a Brno – Husovice.

Kavárnička

- 1.12. Pozvání do Indonésie – promítá sestra Jiřina Blažková
- 8.12. Hudební odpoledne připraví studující konzervatoře
- 15.12. O Diakonii hovoří sestra Jana Gomolová
- 22.12. Rádi cestujeme – promítá bratr Jan Franců
- 29.12. Vypráví bratr farář Jan Pokorný

Kuratorium Blažkova

Staršovstva sboru Brno I a Brno II jmenovala po vzájemné dohodě staronové kuratorium střediska biblických kurzů na Blažkově na období 2011 – 2014. Jeho úkolem je péče o tábor, který je společným majetkem sborů Brno I a Brno II, a organizace letních pobytů a víkendů. Členy kuratoria jsou: Jiří Popelář, Jan Sebera, Eva Vojtíšková, Radek Šebesta, Pavel Nagy, Hedvika Vojtíšková, Petr Socha, Helena Mahelová. V minulém období v kuratoriu pracovali bratři Jan Bedřich, Pavel Bureš a Miki Erdinger, kteří již znovu nekandidovali. Za všechnu dosavadní práci jim patří náš dík a do budoucna přejeme kuratoriu ochotné brigádníky a moudrá rozhodnutí.

ZE STARŠOVSTVA

Brno I

Staršovstvo chce poděkovat mládeži a sestře farářce Židkové za přípravu „bigbeatových bohoslužeb“. Podobně i sboru Cantate Domino, který se podílel na hojně navštívených ekumenických bohoslužbách na Botanické. Další poděkování patří odstupujícímu kuratoriu Blažkova. Od listopadu bylo jmenováno po dohodě se sborem Brno II kuratorium staronové. Byly schváleny žádosti o křest dětí a plán bohoslužeb do konce roku. Delší rozhovor jsme byli nuceni věnovat opakujícím se poruchám vody a elektřiny ve sborovém domě. Daleko zajímavější a cennější byl rozhovor nad otázkou, jak naplnit křesťanské poslání středisek Diakonie, ve kterém budeme ještě pokračovat.

Jiří Gruber

Brno II

Staršovstvo se seznámilo s dosavadním průběhem jednání o prodloužení pracovní smlouvy pro sestry, které pracují ve sboru jako pastorační pracovníce. Ukazuje se, že množství dokumentů, které ústředí církve vyžaduje k prodloužení již existující pracovní smlouvy, je značně vyšší než to, které bylo před nedlouhým časem zapotřebí ke zřízení pracovních míst. - - Rádi jsme zjistili, že se na začátku listopadu podařilo úspěšně dokončit opravu čelní fasády Blahoslavova domu; výsledek je zdařilý, byť vzhled domu zatím čeká na konečnou podobu po zhotovení a montáži nápisů k výlohám obchodů. Hospodářská komise i letos přijala pověření k odpovědnému rozhodnutí o úpravě výše nájemného v bytech v obytné části Blahoslavova domu. - - Před koncem listopadu přivítáme v Blahoslavově domě delegáty a hosty seniorátního konventu. - - Činnosti starších sboru v rámci bohoslužebného dění a informacím o rozvrhu bohoslužeb pro příští týdny a měsíce (s přesahem až do června 2011) byla věnována značná část rozpravy.

Jaroslav Vítek

Brno- Židenice

Na úvod br. farář s br. kurátorem za staršovstvo a celý sbor poblahopřáli Janu Vládičkovi z Blanska k jeho životnímu jubileu. - Na programu byl především program ve sboru v adventním období a během Vánoc. Novinkou bude v našem sboru uspořádání dobročinné prodejní akce nazvané Dárkování: členové sboru byli vyzváni k výrobě dárkových předmětů, pochutin, vánočních přání apod., které budou nabízeny ke koupi o první a druhé adventní neděli při tradičním čaji a kávě po bohoslužbách. Výtěžek z prodeje bude věnován na charitativní pomoc jedné sociálně potřebné rodině z Barmy, která žije u nás a navštěvuje bohoslužby v Boskovicích. Kromě Dárkování se ale můžeme těšit na již tradiční pečení perníčků u Přikrylů, adventní koncert a dětskou vánoční slavnost. - Znovu byl projednáván stav plánovaných oprav, které bychom rádi stihli do konce roku. - Staršovstvo rozhodlo oprášit a znovu začít používat pro sborový sál pojmenování Sál Josefa Dufky (Josef Dufka byl prvním kurátorem kazatelské stanice Židenice).

L. Švanda

REDAKČNÍ RADA

V posledních letech se na přípravě časopisu Setkávání podíleli různou formou tito bratři a sestry: Marek Baláš, Věra Dadáková, Hana Dvořáková, Jan Franců, Jiří Gruber, Ladislav Hájek, Ondřej Kolář, Jiří Malý, Ludmila Marková, Marie Melicharová, Ctirad Novák, Jiří Novák, Jana Slámová, Jan Soběslavský, Dagmar Stejskalová, Blahoslav Šimek, Jaroslav Vítek, Jan Vondra.